

ROMÂNIA
MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
Cabinet Procuror General

A. OBSERVAȚII DE PRINCIPIU

1. Proiectul Codului penal prevede un regim sancționator sensibil mai blând pentru majoritatea infracțiunilor. Adoptarea principiilor care stau la baza politicii penale a statului este responsabilitatea autorității legislative, care trebuie să se raporteze la nevoile societății dintr-un anumit moment. Din această perspectivă, legislativul trebuie să își asume o decizie apreciind dacă societatea românească este pregătită pentru adoptarea unei politici penale mai puțin ferme, prin preluarea unor principii adaptate realităților sociale din alte state, sau dacă, în contextul unei criminalități în creștere și al deteriorării condițiilor economice, o asemenea politică penală nu ridică riscul de a transmite un semnal greșit organelor judiciare sau persoanelor predispuse să săvârșească infracțiuni.

Spre exemplu, este discutabilă oportunitate reducerii limitelor de pedeapsă pentru aceste infracțiuni, ținând cont de importanța pe care o atribuie societatea valorilor sociale legate de integritatea funcționarilor, de obligațiile asumate de statul român cu privire la combaterea corupției și de criticile deja exprimate în cadrul rapoartelor de monitorizare pentru aplicarea unor pedepse prea blânde persoanelor condamnate pentru asemenea fapte. Prin coborârea limitelor minime de pedeapsă se poate ajunge la situația ca sancțiunile aplicate să nu mai aibă caracter descurajator, în condițiile unei tendințe evidente în practică de a aplica pedeapsa minimă prevăzută de lege pentru infracțiunile de corupție.

2. Considerăm că nu este oportună preluarea în Codul penal a infracțiunilor care sunt în prezent incriminate de Legea nr. 78/2000. Proiectul nu reunește toate infracțiunile cuprinse în legi speciale, fiind exceptate domenii precum evaziunea fiscală, infracțiunile privind protecția mediului,

infrațiunile silvice sau traficul de droguri, iar pentru a asigura eficiența codificării se justifică doar prevederea normelor cu caracter de generalitate în materia corupției - luare/dare de mită, trafic/cumpărare de influență.

Aceleași argumente sunt aplicabile și în domeniul criminalității informatice, reglementată în prezent prin Legea nr. 161/2003, precum și al infrațiunilor referitoare la comerțul electronic, incriminate de Legea nr. 365/2002.

Proiectul preia o parte dintre infrațiunile reglementate de aceste legi speciale, în timp ce altele sunt menținute în actuala reglementare, ceea ce va îngreuna activitatea practicienilor, nevoiți să acționeze cu două acte normative pentru același domeniu al ilicitului penal. Mai mult, nu au fost preluate definițiile corespunzătoare ale unor termeni (date informatice, instrument de plată electronică), și nici unele forme agravate ale infrațiunilor, ceea ce va determina dificultăți suplimentare în practică.

Menținerea legilor speciale permite României o adaptare rapidă și eficientă la specificul combaterii unor fenomene infracționale specializate, caracterizate printr-o evoluție permanentă a modalităților și mijloacelor de săvârșire a faptelor și prin perfecționarea continuă a cadrului normativ internațional. Totodată, prin menținerea acestor instrumente suple este facilitată îndeplinirea obligațiilor pe care România și le-a asumat prin adoptarea convențiilor din domeniu.

OBSERVAȚII REFERITOARE LA PARTEA GENERALĂ

1. Art. 17 Vinovăția

În măsura în care formularea din art. 17 alin. (1) este o consacrare a tezei potrivit căreia forma vinovăției, ca element constitutiv al infracțiunii, este unul dintre elementele în funcție de care se stabilește dacă o faptă este sau nu „prevăzută de legea penală” (renunțându-se astfel la concepția potrivit căreia numai descrierea faptei în materialitatea sa ar avea semnificația „prevederii în legea penală”, celelalte trăsături ale infracțiunii analizându-se din perspectiva „întrunirii/neîntrunirii elementelor constitutive”), concepție pe care nu o punem în discuție, se impun:

a. **Reformularea acestei dispoziții** în forma:

„Nu este prevăzută de legea penală fapta care nu a fost comisă cu forma de vinovăție cerută de lege”, și

b. **Plasarea ei într-un alineat final al articolului**, întrucât dispoziția nu reglementează vinovăția sub aspectul conținutului acesteia, ci statuează asupra naturii sale, explicitând teza pe care se întemeiază noua concepție penală și înlăturând astfel expressis verbis vechea distincție dintre elementele constitutive ale infracțiunii și prevederea în legea penală a unei fapte; norma în discuție nu se justifică decât pentru a face legea mai accesibilă și pentru a preveni inconvenientele rezultând din eventualele interpretările diferite/greșite ce se pot da unei legi noi; altminteri, însă, aceeași concluzie se desprinde, la o lectură avizată, din ansamblul reglementării, precum și din prevederile corelative din proiectul legii de procedură, așa încât, având numai acest rol „precizator”, considerăm că dispoziția nu își găsește locul în debutul articolului.

2. Art. 30 Eroarea

Ne exprimăm rezerve cu privire la oportunitatea reglementării erorii de drept penal ca fiind o cauză de neimputabilitate.

Mediul juridic românesc, în special cel al practicienilor, nu este pregătit să asimileze cu suficientă rigoare o atare dispoziție. Aprecierea caracterului inevitabil al împrejurării care a făcut ca legea penală să nu fie cunoscută unei persoane lasă loc arbitrariului.

Prin urmare, se impune:

- **fie eliminarea alin. (5)**

- **fie reformularea acestuia**, pentru a accentua caracterul excepțional, general și absolut al imprevizibilității, după cum urmează:

„(5) Nu este imputabilă fapta prevăzută de legea penală săvârșită ca urmare a necunoașterii sau cunoașterii greșite a caracterului ilicit al acesteia, din cauza unei împrejurări obiective, care nu ar fi putut fi în niciun mod evitată de nicio persoană.”

3. Art. 38 Pedeapsa principală în caz de concurs de infracțiuni

Propunem modificarea textelor de la alineatul 1 lit. b) și c), după cum urmează:

„b) când s-au stabilit numai pedepse cu închisoare, se aplică pedeapsa cea mai grea, la care se va adăuga un spor de până la jumătate din totalul celorlalte pedepse stabilite;

c) când s-au stabilit numai pedepse cu amendă, se aplică pedeapsa cea mai grea, la care se va adăuga un spor de până la o jumătate din totalul celorlalte pedepse stabilite”.

Instituirea caracterului obligatoriu al sporului de pedeapsă constituie o măsură de politică penală mai eficientă decât cea reglementată în proiect.

Reglementarea actuală a tratamentului sancționator al concursului în cazurile menționate s-a dovedit ineficientă; instanțele au recurs în mică măsură la instituția sporului, ceea ce apreciem că este una dintre cauzele proliferării infracțiunilor din categorii diverse, întrucât a legitimat așteptarea ca, oricâte infracțiuni concurente ar săvârși o persoană, să primească o pedeapsă rezultantă nemajorată, ceea ce a fost de natură să încurajeze comportamentul infracțional.

Pe de altă parte, aceleași rațiuni care au dus la reconsiderarea reglementării tratamentului sancționator în cazul celeilalte forme de pluralitate, recidiva, trebuie să se transpună în aceeași soluție legislativă și în privința concursului. Desigur, recidiva este o formă mai gravă a pluralității de infracțiuni, dar noua reglementare a acesteia a avut în vedere tocmai ineficiența caracterului actualmente facultativ al sporului, instanțele fiind în mod nejustificat reticente în stabilirea unor pedepse astfel majorate.

Aceeași reticență nejustificată a instanțelor în cazul concursului de infracțiuni credem că trebuie să justifice obligativitatea sporirii pedepsei și în cazul acestei forme de pluralitate.

Mai mult, de vreme ce pentru situația în care una dintre infracțiunile concurente este comisă în minorat, dacă pentru aceasta se aplică o măsură educativă privativă de libertate, este obligatorie sporirea pedepsei stabilite pentru cealaltă infracțiune, comisă în majorat (art. 130 din Proiect), apare cu atât mai surprinzătoare opțiunea pentru caracterul facultativ al sporului aplicat pentru fapte concurente comise, toate, în majorat.

4. Art. 40 Recidiva

Propunem **modificarea alin. (1)**, după cum urmează:

„(1) Există recidivă când, după rămânerea definitivă a unei hotărâri de condamnare la pedeapsa închisorii de un an sau mai mare și până la reabilitare sau împlinirea termenului de reabilitare, condamnatul săvârșește din nou cu intenție o infracțiune pentru care legea prevede pedeapsa închisorii de doi ani sau mai mare”.

Condițiile propuse pentru termenii recidivei evită situațiile în care, față de reducerea limitelor speciale ale pedepselor pentru o mare parte dintre infracțiuni, ar rămâne în afara acestei forme de pluralitate fapte cu semnificație importantă, a căror excludere de la regimul recidivei nu s-ar justifica, nici din punct de vedere criminologic, nici din alte rațiuni de politică penală.

5. Art. 51 Împiedicarea săvârșirii infracțiunii

Propunem **reformularea alin. (1)** în sensul:

„(1) Participantul nu se pedepsește dacă denunță în timp util săvârșirea infracțiunii, astfel încât consumarea acesteia să poată fi împiedicată, sau dacă împiedică el însuși consumarea infracțiunii”.

Formularea actuală din proiect exclude de la beneficiul acestei cauze de nepedepsire pe acela care denunță în timp util fapta, iar, din motive independente de voința lui, organul de urmărire penală nu ia măsuri care să ducă la împiedicarea consumării infracțiunii (fie prin simpla pasivitate, fie din rațiuni de ordin tactic-criminalistic); or, o atare excludere nu este justificată, rațiunea pentru care s-a instituit acest beneficiu regăsindu-se și în persoana acestui denunțator.

6. Art. 66 Conținutul pedepsei complementare a interzicerii exercitării unor drepturi

Propunem **reformularea interdicției prevăzute la lit. b)** în sensul

„b) dreptul de a ocupa o funcție care implică exercițiul autorității publice”.

Autoritatea publică (în sens substanțial, de „putere”, nu în sens organic, de persoană juridică de drept public) include autoritatea de stat, având însă un conținut mai larg decât aceasta (există funcții care implică exercițiul autorității publice locale, spre exemplu, care este autoritate publică dar nu este autoritate de stat).

7. Art. 70 Publicarea hotărârii de condamnare

Sanctiunea trebuie să nu afecteze, pe lângă persoana vătămată, nici alte persoane cărora nu le este aplicată. De aceea, **alin. (3) trebuie reformulat** în sensul:

„(3) Publicarea hotărârii definitive de condamnare se face pe cheltuiala persoanei condamnate, fără a se dezvălui identitatea altor persoane în afara celor cărora li se aplică această pedeapsă”.

8. Art. 75 Circumstanțe atenuante

Propunem **eliminarea alin. 2.**

Legiuitorul este singurul care poate aprecia pericolul social abstract al unei infracțiuni, reflectat în limitele de pedeapsă prevăzute de norma de incriminare, iar pedeapsa stabilită de judecător trebuie să se găsească în principiu între aceste limite. Coborârea pedepsei sub minimul prevăzut de lege, ca efect al circumstanțelor atenuante, trebuie să intervină doar în situații excepționale, limitative și, ca atare, expres prevăzute de lege, care demonstrează în mod cert un pericol social mai scăzut decât al formei tipice a infracțiunii.

Reglementarea circumstanțelor atenuante judiciare, în special în forma prevăzută în proiect la alin. 2 lit. b, nu îndeplinește această exigență și permite coborârea pedepsei sub minimul prevăzut de legiuitor în situații care nu justifică un asemenea tratament. În acest mod, se atribuie practic judecătorului puteri discreționare, permițându-i-se, totodată, să intervină în domeniul rezervat legiuitorului, stabilind alte limite de pedeapsă. În plus, această soluție pune în discuție previzibilitatea și accesibilitatea dispozițiilor penale speciale în privința limitelor de pedeapsă, de vreme ce acestea nu mai sunt stabilite de legiuitor cu caracter de generalitate, ci lăsate la aprecierea judecătorului.

Eliminarea circumstanțelor atenuante judiciare ar reprezenta totodată o abordare consecventă, în condițiile în care proiectul renunță la circumstanțele agravante judiciare, iar argumentele care justifică menținerea sau eliminarea instituției sunt similare.

9. Art. 77 Circumstanțe agravante

În condițiile în care săvârșirea infracțiunii profitând de starea de vulnerabilitate fizică a persoanei vătămate constituie circumstanță agravantă, a fortiori trebuie considerată având același caracter fapta comisă cu un mobil discriminatoriu. De aceea se impune **introducerea unui nou paragraf**, cu următorul conținut:

„Săvârșirea infracțiunii pentru motive legate de rasa, naționalitatea, originea etnică, limba, religia, sexul, opinia, cetățenia, apartenența politică,

averea sau originea socială ale unei persoane, sau pentru alte împrejurări de același fel, considerate de făptuitor drept cauze ale inferiorității unei persoane în raport cu celelalte.”

10. Art. 78 Efectele circumstanțelor agravante

Textul nu acoperă situația în care pentru aceeași faptă se aplică atât pedeapsa închisorii cât și pedeapsa amenzii (art. 62 din Proiect, amenda care însoțește pedeapsa închisorii). De aceea, trebuie **introdus un nou alineat, după alin. (1)**, cu următorul conținut:

„În cazul în care pedeapsa amenzii însoțește pedeapsa închisorii, conform art. 62, dispozițiile alineatului precedent se aplică ambelor pedepse.”

11. Art. 79 Concursul între cauze de atenuare sau de agravare

a) Ordinea stabilită în **alin.(1)** nu este corectă, cazurilor speciale de reducere a pedepsei trebuie să li se dea efect înaintea circumstanțelor atenuante. Textul trebuie **modificat** după cum urmează:

„(1) Când în cazul aceleiași infracțiuni sunt incidente două sau mai multe dispoziții care au ca efect reducerea pedepsei, limitele speciale ale pedepsei prevăzute de lege pentru infracțiunea săvârșită se reduc prin aplicarea succesivă a dispozițiilor privitoare la tentativă, cazuri speciale de reducere a pedepsei și circumstanțe atenuante, în această ordine”.

b) Propunem **modificarea alin. (2)** după cum urmează:

„(2) Dacă sunt incidente două sau mai multe dispoziții care au ca efect agravarea răspunderii penale, pedeapsa se stabilește prin aplicarea succesivă a dispozițiilor privitoare la circumstanțe agravante, infracțiune continuată, recidivă și concurs, în această ordine.”

Precizarea din alin. (1) „în această ordine” trebuie făcută și în cuprinsul alin. (2) referitor la cauzele de agravare. Instituirea acestei ordini este utilă din perspectiva unificării soluțiilor jurisprudențiale, mai ales în condițiile în care doctrina și cea mai mare parte a jurisprudenței s-au pronunțat în sensul că la stabilirea pedepsei trebuie să se dea eficiență dispozițiilor privind recidiva înaintea celor privind concursul, concluzie pe care o împărtășim.

Soluția nu este în contradicție cu cea prevăzută în art. 42 alin. (2); această din urmă dispoziție se referă la rezolvarea unei pluralități neomogene, respectiv a mai multor pedepse, aplicate pentru mai multe fapte, pe când art. 79 se referă la aplicarea pedepsei pentru o singură faptă în raport de care sunt incidente mai multe cauze de agravare. Astfel, după aplicarea pedepsei pentru fiecare infracțiune în parte în conformitate cu regula stabilită în art. 79, urmează să se stabilească pedeapsa pentru întreaga pluralitate, potrivit art. 42.

Conjuncția disjunctivă „sau” este greșit utilizată în cuprinsul alin. (2), în locul conjuncției cumulative „și”, de vreme ce enumerarea se referă la împrejurări reținute concomitent, nu alternativ.

12. Art. 80 Condițiile renunțării la aplicarea pedepsei

Este necesar, pe de o parte, să se introducă unele criterii obiective, legate de pericolul generic al faptelor (de natură să excludă de plano anumite infracțiuni de la aplicarea acestei instituții), iar, pe de altă parte, să se instituie o condiție mai severă în ceea ce privește intervalul de timp în care făptuitorul nu a mai beneficiat anterior de aplicarea acestei instituții (care să justifice aplicarea acestui beneficiu prin prisma caracterului accidental al comportamentului infracțional, intervalul numai doi ani prevăzut în Proiect nefiind, din acest punct de vedere, concludent).

De aceea, propunem:

Varianta I

- **Modificarea alin. (1)** prin adăugarea condiției: *„pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită este mai mică de cinci ani”*

- **Modificarea alin. (2) lit. c** după cum urmează:

„c) dacă față de același infractor s-a mai dispus renunțarea la aplicarea pedepsei în ultimii cinci ani anteriori datei comiterii infracțiunii pentru care este judecat”.

Varianta a II-a

- **Modificarea alin. (2)** după cum urmează:

(2) Nu se poate dispune renunțarea la aplicarea pedepsei:

a) în cazul infracțiunilor contra vieții, a celor comise de un major asupra unui minor, al infracțiunilor de trafic de droguri, al infracțiunilor de corupție și al celor împotriva intereselor financiare ale comunităților europene;

b) dacă infractorul a mai suferit anterior o condamnare, cu excepția cazurilor prevăzute în art. 41 lit.a) și b) sau pentru care a intervenit reabilitarea ori s-a împlinit termenul de reabilitare;

c) dacă față de același infractor s-a mai dispus renunțarea la aplicarea pedepsei în ultimii cinci ani anteriori datei comiterii infracțiunii pentru care este judecat;

d) infractorul s-a sustras de la urmărire penală ori judecată sau a încercat zădărnicierea aflării adevărului ori a identificării și tragerii la răspundere penală a autorului sau a participanților.

13. Art. 83 Condițiile amânării aplicării pedepsei

Este necesară introducerea unor criterii obiective, legate de pericolul generic al faptelor, de natură să excludă de plano anumite infracțiuni de la aplicarea acestei instituții.

De aceea, propunem **modificarea alin. (1)** prin adăugarea condiției:

„pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită este mai mică de șapte ani”

14. Art. 146 Afișarea sau publicarea hotărârii de condamnare

Alin. (2) trebuie reformulat:

„(2) Prin afișarea sau publicarea hotărârii de condamnare nu poate fi dezvăluită identitatea vreunor persoane fizice, în afară de acelea cărora li s-a aplicat această pedeapsă”.

Sanctiunea trebuie să nu afecteze, pe lângă persoana vătămată, nici alte persoane cărora nu le este aplicată.

15. Art.158 Lipsa plângerii prealabile

Există situații în care persoana juridică se află practic în imposibilitatea de a acționa, sau de a o face în termenul prevăzut de lege, împotriva persoanelor care o prejudiciază prin comiterea faptelor condiționate de introducerea plângerii prealabile, atunci când aceste persoane sunt singurele îndrituite să acționeze în numele persoanei juridice.

Aceleași rațiuni pentru care s-a reglementat posibilitatea urmăririi din oficiu a infracțiunilor comise față de persoana fizică lipsită de capacitate de exercițiu sau cu capacitate restrânsă impun o soluție similară și în cazul persoanei juridice aflată în situația la care ne-am referit.

De aceea, propunem **modificarea alin. (4)** după cum urmează:

„(4) În cazul în care cel vătămat este o persoană lipsită de capacitate de exercițiu ori cu capacitate de exercițiu restrânsă, ori o persoană juridică ce este reprezentată de făptuitor, acțiunea penală se poate pune în mișcare și din oficiu.”

16. Art. 160 Efectele grațierii

a. Propunem completarea alin. 2 cu următoarea dispoziție:

„În lipsa unei dispoziții contrare, în cazul grațierii condiționate pedepsele complementare încep să se execute de la data actului de grațiere. În caz de revocare a beneficiului grațierii condiționate, partea din pedeapsa complementară executată urmează să se scadă din durata celei stabilite prin hotărârea de condamnare”.

Textul propus, ca și reglementarea actuală, nu face nicio diferență între grațierea condiționată și cea necondiționată, lăsând în seama legilor

speciale operarea distincțiilor. Totuși, dată fiind prevederea de la alin. 2 al textului, credem că ar fi necesar ca o reglementare suplimentară, determinată de rațiuni practice, să fie impusă ca regulă în ceea ce privește modalitatea de executare a pedepselor complementare.

b. Propunem modificarea alin. (4) după cum urmează:

„(4) Grațierea necondiționată are efecte și asupra pedepselor a căror executare este suspendată sub supraveghere.”

Soluția propusă de inițiator în alin. (4) este discutabilă, din perspectiva faptului că se ajunge în mod inechitabil ca persoana față de care s-a dispus suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei să aibă o situație mai grea decât cea față de care instanța a dispus executarea efectivă a pedepsei (în considerarea unor împrejurări care fac ca fapta și persoana celui de-al doilea să fie considerate mai periculoase).

Astfel, dacă cel dintâi continuă să fie supus obligațiilor stabilite de instanță pe toată durata termenului de încercare, întrucât în privința sa grațierea nu produce efecte, în schimb cel de-al doilea, în privința căruia grațierea își produce efectele, nu va fi supus vreunor măsuri similare celor de supraveghere.

17. Art. 162 Termenele de prescripție a executării pedepsei

Se impune **completarea art. 162** prin introducerea unui nou alineat, cu următorul conținut:

„(7) Cu excepția intervenției unei legi penale mai favorabile, prin pedeapsa ce se execută se înțelege pedeapsa stabilită de instanță, fără luarea în considerare a vreunei cauze ulterioare de modificare a acesteia”.

S-a constatat în practică necesitatea de a se stabili sensul sintagmei „pedeapsa ce urmează a fi executată” în materia prescripției executării, respectiv dacă termenul de prescripție se calculează în funcție de pedeapsa aplicată de instanță sau de cea care, ulterior, a fost modificată prin acte cu caracter nejurisdicțional (de exemplu prin amnistie, prin grațiere parțială etc).

18. Art. 175 Funcționar – Propunem **modificarea întregului articol**, după cum urmează:

(1) Prin "funcționar public" se înțelege orice persoană care exercită permanent sau temporar, cu orice titlu, indiferent cum a fost investită, o însărcinare de orice natură, retribuită sau nu, în serviciul unei entități dintre cele la care se referă art. 175¹.

(2) Prin "funcționar" se înțelege persoana menționată în alin. 1, precum și orice salariat care exercită o însărcinare în serviciul unei alte persoane juridice decât cele prevăzute în acel alineat.

În forma propusă în proiect noțiunea include doar funcționarii publici cu atribuții de decizie, iar alineatul 2 reglementează situația unor categorii profesionale precum notarii și executorii judecătorești. În această definiție nu sunt cuprinși funcționarii care nu iau decizii sau nu le influențează.

Această reglementare are ca efect restrângerea nejustificată a categoriilor de persoane care pot avea calitatea de subiect activ al unor infracțiuni cum sunt cele de corupție, abuz de funcție, abuz în serviciu, delapidare sau fals intelectual, și influențează conținutul constitutiv al unor infracțiuni cum sunt falsul în declarații ori falsul privind identitatea.

În materia infracțiunilor de corupție s-a urmărit eliminarea acestui neajuns prin incriminarea faptelor de corupție comise de "altă persoană", însă această formulare ridică probleme sub aspectul previzibilității normei și este susceptibilă să genereze practică neunitară, având în vedere opiniile diferite care au fost deja formulate de profesioniști.

Forma pe care o propunem este preluarea actualului text al art. 147 C.pen. și prezintă avantajul că este corelată cu legislația națională, care definește și utilizează categoria funcționarilor publici (ex: Legea nr. 188/ 1999 privind statutul funcționarilor publici, cu modificările și completările ulterioare) și cu actele internaționale asumate și însușite de România (ex. Convenția penală privind corupția ratificată de România prin Legea nr. 27/2002 și Convenția de la Merida, ratificată de România prin Legea nr. 365/2004). Pe de altă parte, conținutul noțiunii astfel definite este clarificat de doctrină și practică. Singura modificare este înlocuirea termenului *unități*, cu cel de *entități*, considerat mai potrivit atunci când se referă la instituții, autorități publice ori alte persoane juridice.

19. Propunem introducerea unui nou articol - 175¹ cu denumirea marginală „Public” și conținutul „Prin termenul public se înțelege tot ce privește autoritățile publice, instituțiile publice, instituțiile sau alte persoane juridice de interes public, administrarea, folosirea sau exploatarea bunurilor proprietate publică, serviciile de interes public, precum și bunurile de orice fel care, potrivit legii, sunt de interes public.”

Reglementarea propusă reprezintă preluarea actualului text al art. 145 C.pen. și este necesară atât pentru completarea definiției funcționarului public, cât și pentru faptul că în proiectul Codului penal se utilizează această noțiune, ceea ce reclamă și definirea ei.

20. Propunem *introducerea, după art. 181, a unui nou articol* având următorul conținut:

„Consecințe deosebit de grave

Prin consecințe deosebit de grave se înțelege o pagubă materială mai mare de 2.000.000 lei, o perturbare deosebit de gravă a activității unei autorități publice sau a unei persoane juridice dintre cele la care se referă art. 175 alin.(1).”

Necesitatea reglementării, în cazul anumitor infracțiuni, a formei agravate constând în producerea unor consecințe deosebit de grave (v. infra, observațiile la Partea specială), impune și definirea acestei sintagme în cadrul prezentului Titlu.

OBSERVAȚII REFERITOARE LA PARTEA SPECIALĂ

1. Art. 187 Omorul calificat

Propunem **modificarea alineatului 1 lit. e** prin eliminarea sintagmei „în formă consumată”. Rațiunea care stă la baza incriminării constă în primul rând în sancționarea pericolozității crescute a făptuitorului și nu a consecințelor faptei; este lipsit de relevanță în aceste condiții, raportat și la conținutul noțiunii de tentativă, dacă acțiunea făptuitorului a produs moartea victimei sau, din cauze independente de voința sa, rezultatul urmărit sau acceptat nu s-a produs. Instituirea distincției este, prin urmare, arbitrară. În plus, jurisprudența și doctrina sunt în consens, la acest moment, cu privire la aspectul comentat.

Propunem introducerea unui nou paragraf cu conținutul: *„i) „împotriva unui judecător, procuror, polițist, jandarm, avocat ori a unui funcționar care îndeplinește o funcție ce implică exercițiul autorității de stat, aflat în exercitarea atribuțiilor de serviciu”*

Este necesară incriminarea acestei fapte ca omor calificat, iar nu în conținutul infracțiunii complexe de ultraj/ultraj judiciar, conform reglementării propuse prin proiect. Valoarea socială ocrotită în cazul omorului, viața persoanei, este evident mai importantă decât cea privind autoritatea sau justiția, prin urmare, infracțiunea complexă ar trebui să fie încadrată în capitolul privind infracțiunile contra vieții, iar nu cele contra autorității sau justiției. Este firesc ca acțiunea principală în cadrul infracțiunii complexe să fie dată de importanța valorii sociale ocrotite, omorul să absoarbă ultrajul/ultrajul judiciar, și nu invers.

Mai mult, deși pentru ultraj/ultraj judiciar se instituie o majorare cu o treime a limitelor de pedeapsă, numai aparent regimul sancționator pare defavorabil; astfel, dacă nu există o altă circumstanță calificată, limitele speciale s-ar situa între 13 ani și 4 luni și 26 ani și 8 luni; trebuie observat că minimul este mai mic decât în cazul omorului calificat (15 ani), pe de o parte, iar pe de altă parte, deși maximul ar fi mai mare, nu există alternativa detențiunii pe viață, prevăzută pentru omorul calificat. În acest mod se creează un dezechilibru evident de sancționare între sancțiunile aplicabile în situațiile în care, de exemplu, o persoană săvârșește un omor pentru comiterea unui furt, când ea poate fi pedepsită cu detențiune pe viață, în timp ce dacă ucide un judecător pentru faptul că a pronunțat o hotărâre de condamnare, numai cu închisoare. Tot astfel, se poate ajunge la situația în care fapta săvârșită asupra aceleiași persoane să fie sancționabilă mai grav dacă victima nu se afla

în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu, deși intenția legiuitorului este, în mod evident, în sens contrar.

Incriminarea ca ultraj a omorului săvârșit asupra funcționarului poate să conducă și la consecința ca fapta să nu fie reținută drept situație premisă pentru forma prevăzută la lit. e), *de o persoană care a mai comis un omor*, în condițiile în care în cazierul judiciar se menționează doar încadrarea juridică a faptelor din antecedentă (în acest caz ultrajul), fără vreo indicație cu privire la faptă în materialitatea sa.

Pentru aceleași motive, se impune și **introducerea unui alt paragraf** cu conținutul „*asupra unui membru de familie*”.

2. Art. 190 Uciderea din culpă

Propunem **majorarea limitelor de pedeapsă** pentru fapta prevăzută în alin. 2 al textului, prin instituirea unor limite cuprinse între 3-10 ani.

Reglementarea din proiect este mult prea blândă, în condițiile în care prevederea include și fapta comisă de conducătorul de vehicul care are o îmbibație alcoolică peste limita legală, reglementată distinct și sancționată sever de legea în vigoare (5-15 ani), ceea ce impune crearea unei corespondențe din punct de vedere sancționator.

Forma pe care o propunem ar oferi posibilități mai largi de individualizare în funcție de diversele situații ce apar în practică, pe de o parte, iar, pe de altă parte, ar permite și sancționarea corespunzător gravității sale a faptei ce are drept consecință uciderea a două sau mai multe persoane

3. Art. 191 Lovirea sau alte violențe

Propunem ca **alin. 2 al textului să fie modificat** în sensul „... *fiind necesare pentru vindecare îngrijiri medicale de cel mult 90 zile...*”

Este nejustificat și inechitabil ca fapta de lovire soldată doar cu producerea de leziuni ce necesită îngrijiri medicale să fie încadrată juridic în cadrul aceleiași infracțiuni, indiferent de durata îngrijirilor necesare pentru vindecare. Este evidentă distincția ce poate fi făcută, sub aspectul gravității, între fapta care produce leziuni ce necesită 2 zile de îngrijiri medicale și cea care ar conduce la 100 de zile de astfel de îngrijiri, de exemplu, iar limitele de pedeapsă propuse sunt insuficiente pentru a permite o individualizare corespunzătoare.

4. Art. 192 Vătămarea corporală

Propunem **modificarea alineatului 1** prin introducerea unui nou paragraf, cu conținutul „*e) producerea unei vătămări ce necesită mai mult de*

90 de zile de îngrijiri medicale pentru vindecare”, pentru considerentele arătate în comentariul precedent.

5. Art. 195 Relele tratamente aplicate minorului

Propunem **majorarea limitei maxime a pedepsei** la 10 ani, întrucât practica din ultima perioadă demonstrează o frecvență alarmantă a faptelor de acest gen, realitate care reclamă o înăsprire a tratamentului sancționator.

6. Art. 198 Uciderea ori vătămarea nou-născutului săvârșită de către mamă

Propunem **modificarea textului** în sensul reducerii cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute în art. 186 și, respectiv, în art. 191-193.

Considerăm că această prevedere este suficientă pentru a da eficiență stării de tulburare psihică întrucât o reducere la jumătate nu ar mai corespunde gravității faptei, și se impune modificarea corespunzătoare a textului.

Reducerea la jumătate a limitelor de pedeapsă în cazul faptelor comise de mamă asupra copilului său nou-născut reprezintă un tratament sancționator prea blând. Starea de tulburare psihică, în considerarea căreia astfel de fapte sunt pedepsite mai puțin sever, nu poate justifica o atare scădere a pedepsei.

7. Art. 203 Lipsirea de libertate în mod ilegal

Propunem **modificarea alineatului 1**, astfel încât infracțiunea tip să aibă un regim sancționator cuprins între 1 și 5 ani, și **reformularea alineatului 2**, în forma:

„Când fapta este săvârșită

- prin răpire;

- de o persoană înarmată

- asupra unui minor;

- dacă pentru eliberarea persoanei se cere, în orice mod, ca statul, o persoană juridică, o organizație internațională, interguvernamentală sau un grup de persoane să îndeplinească sau să nu îndeplinească un anumit act

- când sănătatea sau viața victimei sunt puse în pericol,

pedeapsa este închisoarea cuprinsă între 3 și 10 ani.”

Reglementarea cuprinsă în proiect nu justifică nici renunțarea la variantele agravate din legea actuală și nici regimul sancționator, cât timp, în concret, există grade de gravitate a faptei sau de pericolozitate a făptuitorului evident diferite, de la simpla restricționarea a libertății de mișcare până la

săvârșirea faptei prin răpire (singura faptă circumstanțiată, fără să i se atribuie, totuși, un regim sancționator mai sever).

Argumentul prezentat în expunerea de motive, potrivit căruia astfel de situații vor intra în concurs cu infracțiunile pe care le presupun, nu acoperă dezechilibrul reglementării. De principiu, o normă descriptivă cu tratament sancționator adecvat are un impact mai mare în ce privește disponibilitatea individului de a se supune dispoziției prescrise/de a se conforma conduitei prescrise, decât situația abstractă a săvârșirii unor fapte în concurs, pe care poate să nu o conștientizeze; în plus, incidența concursului nu este atrasă, de exemplu, de comiterea faptei asupra unui minor, faptă de o gravitate sporită, dacă asupra acestuia nu se exercită și altfel de violențe.

Pe de altă parte, limitele de pedeapsă nu oferă criterii adecvate de individualizare judiciară a pedepsei în raport în raport cu nivelurile foarte diferite de pericol pe care, în concret, diversitatea faptică le poate atinge .

În plus, limita superioară de 7 ani închisoare atrage competența de judecată în primă instanță a tribunalului chiar și pentru fapte care, în concret, prezintă un grad de pericol social mai redus.

De asemenea, propunem **modificarea alin. 3** astfel încât minimul pedepsei să fie stabilit la 10 ani.

8. Art. 208 Traficul de persoane

Propunem **modificarea alineatului 1** și majorarea limitelor de pedeapsă, având în vedere gradul de pericol social abstract al faptei și importanța valorilor sociale protejate. Propunem ca fapta să fie sancționată cu închisoare de la 5 la 12 ani.

9. Art. 209 Traficul de minori

Propunem **modificarea alineatului 1** și sancționarea faptei cu închisoare cuprinsă între 5 și 12 ani

Propunem **modificarea alineatului 2** și sancționarea faptei incriminate cu închisoare de la 7 la 15 ani

10. Art. 216 Violul

Propunem **modificarea alineatului 3** și majorarea limitelor de pedeapsă la 5-15 ani, și a **alin. 4**, în sensul majorării limitelor de pedeapsă la 10-15ani, pentru simetrie cu propunerile de majorare făcute pentru celelalte infracțiuni care au avut ca rezultat praeterintenționat moartea victimei. Totodată, jurisprudența ultimilor ani este constantă în a sancționa cu pedepse echivalente maximului special (de 20 de ani) faptele de viol comise asupra

minorilor, astfel încât o scădere drastică a limitelor de sancționare nu se justifică.

Propunem **modificarea alin. 3** prin introducerea unui nou paragraf, cu conținutul *„fapta a fost săvârșită de două sau mai multe persoane împreună”*

Deși, de principiu, este corectă orientarea Proiectului, în sensul eliminării suprapunerilor între circumstanțele agravante generale și cele speciale, în cazul infracțiunii de viol instituirea formei agravate constând în comiterea faptei de către două persoane împreună își menține relevanța; forma cea mai redusă a pluralității participanților este, în materia infracțiunilor care lezează intimitatea sexuală a persoanei, o împrejurare agravantă, atât în considerarea pericolozității participanților, cât și în privința urmărilor, de ordin fizic și psihic, asupra victimei.

De aceea, argumentul că limitele de pedeapsă sunt suficient de largi pentru a permite o corespunzătoare individualizare judiciară nu justifică omiterea din conținutul agravat al infracțiunii a acestei împrejurări.

11. Art. 217 Agresiunea sexuală

Pentru argumentele expuse supra, se impune **incriminarea agravantei** săvârșirii faptei de două persoane și **majorarea** similară a sancțiunilor prevăzute pentru fapta arătată de alin.3

12. Art. 218 Actul sexual cu un minor

Propunem sancționarea mai severă a faptelor descrise la **alin. 3** (majorare limitelor pedepsei de la 3 la 10 ani) și **alin. 4** (de la 5 la 12 ani)

13. Art. 220 Racolarea minorilor în scopuri sexuale

Propunem **eliminarea** sintagmei *„dacă propunerea a fost acceptată de către minor”*, întrucât textul trebuie să incrimineze o infracțiune de pericol, iar nu de rezultat.

14. Se impune **incriminarea infracțiunii de „Incest”**, constând în *„raportul sexual între rude în linie directă sau între frați și surori”*.

Nu există argumente pertinente pentru dezincriminarea acesteia. Libertatea sexuală trebuie să cunoască limitări dacă aceasta pune în pericol sănătatea speciei sau bazele morale ale familiei și societății, în general.

Pe de altă parte, jurisprudența dovedește comiterea unor asemenea fapte în mod frecvent (lucru acceptat implicit de legiuitor atunci când a

incriminat violul asupra unui minor, rudă directă), iar consimțământul, fie între majori, fie între minori, nu este de natură să justifice comiterea faptei.

De altfel, nu s-a manifestat aceeași „deschidere” atunci când s-a păstrat incriminarea bigamiei, pentru care, practic, nu s-au înregistrat soluții de jurisprudență, iar consecințele încheierii unei noi căsătorii de către o persoană căsătorită sunt oricum desființate pe domeniului dreptului civil.

Incriminarea este mai potrivit însă a fi așezată în Titlul VIII, Cap. II – Infrațiuni contra familiei, având în vedere schimbarea denumirii Titlului I,

15. Art. 222 Violarea de domiciliu

Considerăm oportună **majorarea limitelor de pedeapsă** (de la 1 la 5 ani închisore) și **eliminarea prevederii amenzii** ca pedeapsă alternativă la fapta descrisă la **alin. 2**, ale cărei circumstanțe presupun o gravitate crescută. Posibilitatea de a renunța la aplicarea pedepsei sau a amâna executarea pentru faptele de o gravitate redusă, pe de o parte, și sancționarea faptei la plângerea prealabilă, pe de altă parte, păstrează echilibrul cu prevederea unui regim sancționator mai sever.

16. Art. 225 Violarea vieții private

Se impune **reformularea alin. 4 lit. a după cum urmează „a) de către cel care a participat la întâlnirea cu persoana vătămată în cadrul căreia au fost surprinse sunetele, convorbirile sau imaginile, dacă fapta a fost comisă pentru apărarea un interes legitim”**.

Simpla existență a unui interes legitim nu justifică înlăturarea caracterului infracțional al faptei, dacă aceasta nu a fost considerată de făptuitor o modalitate de apărare a acestui interes.

Apreciem că **prevederea din alin. (4) lit. d) este greșită și trebuie eliminată**. Dacă fapta nu este comisă în niciuna dintre condițiile de la lit. c) (singurele care validează, moralmente, un atare comportament), în lipsa oricărei justificări personale, fapta își păstrează caracterul în considerarea căruia a fost incriminată.

17. Art. 227 Furtul

Se impune **majorarea limitelor de pedeapsă** la 1- 5 ani, în condițiile în care s-a renunțat la instituirea unor forme agravate cum ar fi comiterea faptei în loc public, ori furtul de produse petroliere, sancționate extrem de aspru în reglementarea actuală. Pedepsirea infracțiunii în forma de bază la plângerea prealabilă a persoanei vătămate este suficientă pentru stabilirea unui echilibru între sancțiune și condițiile de procedibilitate.

18. Art. 228 Furtul calificat

a. Se impune **reformularea** dispoziției prevăzute de **alin . 3** al textului, în sensul „*Furtul calificat între soți ori între membrii de familie se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate*”.

b. Condiția existenței plângerii prealabile pentru exercitarea acțiunii penale poate fi justificată (dându-se prioritate principiului disponibilității cu privire la propriile bunuri, cât și realității constând în săvârșirea unor fapte de furt a unor bunuri cu valoare modică) pentru infracțiunea de furt în varianta tip, prevăzută de art. 227, dar nu și în cazul formelor agravate.

Legea trebuie să fie un instrument apt să protejeze realmente proprietatea, în pofida atitudinii pasive a victimei infracțiunii (care din comoditate, din lipsă de mijloace materiale sau din alte motive nu acționează în termenele prescrise), împiedicând proliferarea infracționalității.

Importanța exercitării din oficiu a acțiunii penale pentru formele agravate ale infracțiunii este foarte bine ilustrată de exemplul următor: polițistul însărcinat cu prevenirea furturilor comise în mijloace de transport (activitate pentru care statul alocă resurse umane și bănești importante) surprinde pe făptuitorul care sustrăsese portofelul unei persoane fără ca aceasta să observe. Este previzibil că, în cele mai multe cazuri, aceasta va fi mulțumită că și-a recuperat bunul și nu va mai dori să piardă timpul dând declarații la organele judiciare (mai ales dacă domiciliul ei nu corespunde cu locul săvârșirii infracțiunii), ceea ce anulează toate eforturile depuse pentru stoparea infracționalității în această arie de acțiune. Făptuitorul va fi liber să ia următorul mijloc de transport și să continue să comită infracțiuni de același gen.

Mai mult, tănuirea sau favorizarea infractorului, infracțiuni subsecvente, se urmăresc din oficiu; or, e absurd să se creeze un astfel de dezechilibru în reglementare, numai pentru că lipsa subiectului pasiv în cazul acestor din urmă infracțiuni nu permite pedepsirea la plângere prealabilă.

Ținând cont și de împrejurarea că furtul constituie infracțiunea cu cea mai mare frecvență de comitere, exercitarea din oficiu a acțiunii penale în cazul formelor agravate se impune fără alte comentarii, cu excepția furtului comis între soți ori între membrii de familie, pentru rațiuni evidente, care au stat și la baza reglementării actuale.

c. **Limitele de pedeapsă** propuse nu corespund gravității incriminării; se impune **majorarea** acestora de la 2 la 7 ani (faptele prevăzute de alin. 1) și de la 3 la 10 ani, pentru cele prevăzute în alin.2.

Din această perspectivă, trebuie observat că tănuirea sau favorizarea infractorului sunt pedepsite la fel sau mai grav, iar tulburarea de posesie

comisă, de exemplu, prin strămutarea semnelor de hotar, este sancționată la fel ca furtul calificat.

19. Art. 229 Furtul în scop de folosință

Pentru argumentele invocate supra, se impune **modificarea alin. 3** în sensul limitării acesteia la fapta soților ori a membrilor de familie.

Este necesară **definirea sintagmei „terminal de comunicații”** pentru a elimina interpretări ce pot duce la confuzii sau suprapuneri de reglementare cu faptele comise în domeniul informatic, pe de o parte, iar, pe de altă parte, pentru că în cuprinsul altor incriminări astfel de termeni, fără un conținut juridic specific, au fost definiți.

20. Art. 232 Tâlhăria calificată

Se impune **majorarea limitelor de pedeapsă** de la 3 la 12 ani (**alin.1**), respectiv de la 5 la 15 ani pentru faptele arătate la **alin.2**.

21. Art. 234 Tâlhăria sau pirateria urmată de moartea victimei

Considerăm că se impune **majorarea minimului special** la 10 ani închisoare, în consens cu propunerile formulate pentru situații similare.

22. Art. 240 Gestiunea frauduloasă

În măsura în care nu va fi agreată introducerea, în partea generală, a unei noi ipoteze privind exercitarea din oficiu a acțiunii penale, propunem **modificarea alin. 4** în sensul „ *Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate, cu excepția situațiilor în care făptuitorul este reprezentantul persoanei vătămate*” (a se vedea și supra, art. 158).

23. Art. 242 Înșelăciunea

a. Propunem **modificarea alin. 3** astfel încât condiția plângerii prealabile să fie prevăzută doar la ipotezele reglementate de alin. 1. Pe lângă caracterul agravat al faptei incriminate prin dispozițiile alin. 2, care impun exercitarea din oficiu a acțiunii penale, trebuie observat că, în cazul unui concurs de infracțiuni, se poate ajunge la situația nefirească prin care făptuitorul este sancționat doar pentru infracțiunea mijloc, în timp ce infracțiunea scop, înșelăciunea, mai gravă, rămâne nesancționată prin retragerea plângerii prealabile.

b. se impune **modificarea limitelor de pedeapsă** corespunzător gravității faptei, simetric cu modificările propuse pentru furt, astfel:

- de la 1 la 5 ani – pentru forma prevăzută de alin.1;
- de la 2 la 7 ani - pentru forma prevăzută de alin. 2

Sub acest aspect, trebuie observat că forma propusă creează un dezechilibru de reglementare cu fapta prevăzută de art. 243.

În esență, aceasta din urmă reprezintă o sancționare ca infracțiune distinctă a tentativei la infracțiunea de înșelăciune, comisă într-un caz special, faptă a cărei consumare nu este condiționată de producerea unui rezultat material constând într-o pagubă. Or, din câte se poate observa, „tentativa” ajunge să fie sancționată între limite mai mari decât faptul consumat, asta deși infracțiunile sunt reglementate în titlul privind patrimoniul.

c. Se impune **introducerea unei agravante**, privind producerea unor consecințe deosebit de grave (a se vedea propunerea și argumentația corespunzătoare, supra, Titlul X- Înțelesul unor termeni sau expresii în legea penală), sancționabilă cu închisoare de la 3 la 10 ani.

24. Art. 243 Înșelăciunea privind asigurările

Propunem **reglementarea** faptelor prevăzute de art. 243 ca **circumstanțe agravante ale faptei de înșelăciune**, prevăzută de art. 242, și adoptarea unui regim sancționator adecvat.

Așa cum am arătat supra, infracțiunea reprezintă o incriminare specială a tentativei la infracțiunea agravată de înșelăciune, săvârșită în domeniul asigurărilor, faptă reglementată însă ca infracțiune de pericol.

Problema care se pune este cea a încadrării juridice pe care o poate primi fapta în ipoteza în care acțiunile descrise de norma de incriminare au produs și un rezultat constând într-o pagubă echivalentă folosului patrimonial urmărit.

Într-o atare situație, pot exista controverse dacă fapta constituie fie înșelăciunea prev. de art. 243, reglementarea acoperind ambele ipoteze, fie infracțiunea prevăzută de alin. 2 al art. 242, privind fapta consumată, caz în care sancțiunea pentru faptul consumat ar trebui să fie mai mare decât pentru forma tentată, fie un concurs de infracțiuni.

Această din urmă ipoteză, ca și aceea prin care fapta ar urma să primească doar încadrarea de la art. 243, indiferent de producerea rezultatului, ar ignora următoarele probleme:

- distrugerea, degradarea etc. reprezintă modalități alternative pentru fapta de la art. 243 și mijloc fraudulos pentru cea prev. de art. 242 alin.2; reținerea unui concurs ar însemna ca una și aceeași împrejurare să fie sancționată de două ori ca faptă de înșelăciune;

- alin.2 al art. 242 impune reținerea concursului de infracțiuni atunci când *mijlocul fraudulos constituie prin el însuși o infracțiune*; în aceste condiții, normal ar fi să se rețină concursul cu distrugerea, furtul etc., iar nu cu aceeași infracțiune, înșelăciunea, întrucât, iarăși, ar putea intra în discuție dubla impunitate.

Pentru evitarea unor astfel de situații, considerăm oportună varianta propusă.

25. Art. 255 Ultrajul

A se vedea supra, comentariul de la art. 187, cu privire la incriminarea în cadrul acestei din urmă infracțiuni a faptei de omor asupra unui funcționar care îndeplinește o funcție ce implică exercițiul autorității de stat, aflat în exercitarea atribuțiilor de serviciu.

În paralel, dat fiind faptul că acțiunile de lovire incriminate pot conduce la rezultatul praeterintenționat al morții funcționarului, considerăm că se impune reglementarea ca circumstanță agravantă a acestei fapte, cu limite de pedeapsă cuprinse între 10 și 15 ani.

26. Art. 256 Uzurparea de calități oficiale

Propunem **eliminarea alineatului 2** întrucât reglementarea se suprapune peste cea de la alin.1, reprezentând tot o exercitare fără drept a calității, astfel încât e inutilă și trebuie eliminată.

27. Art. 244 Deturnarea licitațiilor publice

Propunem majorarea limitelor de pedeapsă, având în vedere gradul de pericol social abstract al faptei și importanța valorilor sociale protejate. Propunem ca fapta să fie sancționată cu închisoare de la 2-7 ani

28. Art. 247 Frauda informatică

Propunem **eliminarea textului** și menținerea actualei reglementări – art. 49 din Legea nr. 161/2003.

Frauda informatică este o infracțiune de tip special a cărei existență este strâns legată de definițiile date noțiunilor de date informatice sau sistem informatic. Această infracțiune intră adeseori în concurs cu infracțiunea de înșelăciune, atunci când datele informatice sunt manipulate într-un spațiu specific comerțului on-line, dar și cu alte infracțiuni speciale precum accesul fără drept la un sistem informatic (prin utilizarea fără drept a unor conturi

create în cadrul platformelor pentru comerț on-line) ori cu activitățile specifice manipulării datelor informatice, precum cele incriminate la art.44 din Legea nr.161/2003.

29. Art. 248 Efectuarea de operațiuni financiare în mod fraudulos și art. 249 Acceptarea operațiunilor financiare efectuate în mod fraudulos

Propunem **eliminarea textelor** și menținerea actualei reglementări – art. 27 și 28 din Legea nr. 365/2002

Existența infracțiunilor specifice comerțului electronic este strâns legată de definiția dată unor termeni, precum cei de la art.1 pct.11 din Legea nr.365/2002 - instrument de plată electronică, instrument de plată cu acces la distanță sau instrument de monedă electronică.

Agravanta prevăzută de alin.4 al art.27 din legea 365/2002 nu este preluată de textul art.248 din Cod, ceea ce poate ridica unele controverse dacă va fi inclusă în forma tip a infracțiunii sau dacă va fi menținută ca infracțiune de sine stătătoare în legea nr.3 65/2002.

30. Art. 264 Nedenunțarea

Propunem **modificarea alineatului 3** în sensul *„Nu se pedepsește persoana care ... a înlesnit tragerea la răspundere penală a autorului sau a participanților”*.

Forma propusă în proiect presupune că se aplică aceasta cauză de nepedepsire numai dacă tragerea la răspundere penală vizează cumulativ autorul și participanții, ceea ce apare excesiv în raport cu rațiunea textului de lege.

31. Art. 267 Favorizarea făptuitorului

Propunem **modificarea** textului prin eliminarea posibilității de a aplica alternativ pedeapsa amenzii, având în vedere gravitatea faptei și limitele prevăzute pentru pedeapsa cu închisoarea (2 – 7 ani), ceea ce sugerează o discrepanță de apreciere a pericolului social abstract al infracțiunii

32. Art. 276 Compromiterea intereselor justiției

Propunem **eliminarea textului de la alin. 4**. În lipsa unei referiri la condițiile în care se constată ilegalitatea actului, există riscul ca persoanele care au divulgat informații din dosare să se apere susținând că s-au aflat în eroare și au considerat că informațiile se referă la activități ilegale ale autorităților.

Pe de altă parte, toate actele autorităților se bucură de prezumția de legalitate iar scopul reglementării este tocmai de a proteja confidențialitatea informațiilor aflate în curs de desfășurare.

33. Art. 287 Neexecutarea sancțiunilor penale

Alin. 2, în forma din proiect, reglementează o situație specială, prin care unui minor îi este aplicată o pedeapsă, ceea ce contravine dispozițiilor art. 115, 116, potrivit cărora minorului i se aplică exclusiv măsuri educative.

Textul trebuie **reformulat** în sensul aplicării unei măsuri educative privative de libertate.

34. Art. 288 Luarea de mită

Propunem **modificarea alineatului 1** în sensul „*Fapta funcționarului care, direct sau indirect, pentru sine sau pentru altul, pretinde ori primește bani sau alte foloase care nu i se cuvin, ori acceptă, expres sau tacit, promisiunea.*”. Se elimină astfel riscul unor interpretări diferite ale noțiunii de acceptare.

Propunem **eliminarea alineatului 2** sau modificarea textului, prin **eliminarea** expresiei “*este comisă în legătură cu neîndeplinirea, întârzierea îndeplinirii unui act privitor la îndatoririle sale legale sau în legătură cu efectuarea unui act contrar acestor îndatoriri*” întrucât nu se justifică diferența de tratament a acestor categorii de persoane. Împrejurarea că ele primesc onorariu pentru activitatea desfășurată nu reprezintă un argument suficient, în condițiile în care sumele primite în afara onorariului reprezintă un folos necuvenit care justifică incriminarea faptei. Pe de altă parte, în situația infracțiunii de luare de mită săvârșită în domeniul privat nu există o asemenea condiție, deși aceste persoane primesc la rândul lor o contraprestație pentru îndeplinirea îndatoririlor, și nu se justifică această diferență de tratament pentru persoane care au un statut similar.

La **alin. 3** – propunem **modificarea** textului în forma „*Dacă fapta prevăzută în alin. (1) a fost săvârșită de o altă persoană decât cele arătate în art. 175, maximul special al pedepsei se reduce cu o treime*”, conform prevederilor actuale ale art. 258 C.pen. În condițiile în care limitele de pedeapsa prevăzute în proiect sunt oricum mai scăzute decât în prezent, nu se

justifică o altă reglementare care să ușureze și mai mult situația autorilor faptelor de corupție

35. Art. 289 - Darea de mită, art. 290 - Traficul de influență și art. 291 - Cumpărarea de influență

Propunem **majorarea limitelor de pedeapsă** la 2 – 7 ani de închisoare. Pe de o parte, realitățile sociale impun nevoia de a sancționa ferm infracțiunile de corupție, având în vedere importanța valorilor sociale protejate.

Pe de altă parte, această variantă ar determina ca infracțiunea de dare de mită să fie pedepsită în același mod ca infracțiunea de luare de mită, în condițiile în care nu există motive care să justifice tratamentul diferit, așa cum și infracțiunea de trafic de influență este sancționată în aceleași limite cu cea de cumpărare de influență.

Soluția își găsește justificare și în plan procesual, dându-se astfel toate infracțiunile de corupție în competența tribunalului, ceea ce permite o abordare uniformă și coerentă a fenomenului corupției.

Pentru toate aceste infracțiuni propunem **modificarea alineatului 2** în forma „Dacă fapta prevăzută în alin. (1) a fost săvârșită de o altă persoană decât cele arătate în art. 175, maximul special al pedepsei se reduce cu o treime”, pentru argumentele arătate la punctului anterior.

36. Art. 292 Abuzul de funcție

Propunem **eliminarea textului** și menținerea actualei reglementări din Legea nr. 78/2000, având în vedere și că forma propusă în proiect nu corespunde dispozițiilor art. 19 din Convenția de la Merida

37. Art. 295 Delapidarea

Propunem **introducerea unui alineat nou**, care să incrimineze săvârșirea faptei de către o altă persoană, cu reducerea corespunzătoare a maximului special prevăzut de lege cu o treime. Această soluție ar evita problemele care pot apărea în practică referitoare la încadrarea juridică a faptelor săvârșite de persoane care nu se încadrează în noțiunea de „funcționar”, având în vedere și noua reglementare a acestei noțiuni

Totodată, este necesară **incriminarea unei forme agravate** a infracțiunii, în situația în care fapta a produs consecințe deosebit de grave.

38. Art. 297 - Abuzul in serviciu și art. 298 - Neglijenta in serviciu

Este necesară **incriminarea unor forme agravate** ale infracțiunii, în situația în care faptele au produs consecințe deosebit de grave. În lipsa unei asemenea prevederi se ajunge la situația în care o faptă sancționată în prezent cu închisoare de la 5 la 15 ani (art. 248¹ C.pen.) va fi sancționată ulterior intrării în vigoare a noului cod cu închisoare de la 6 luni la 3 ani. Nu există argumente care să justifice această diferență de tratament sancționator din partea legiuitorului, în condițiile în care valorile protejate de lege au rămas la fel de relevante din punct de vedere social.

Propunem **eliminarea alineatului 4 al art. 297 și a alineatului 2 al art. 298**. Având în vedere specificul activității autorităților și serviciilor publice, valoarea socială protejată în primul rând este prestigiul aceste instituții, și nu interesele materiale ori drepturile persoanelor lezate, astfel încât nu se justifică introducerea condiției plângerii prealabile. Sancționarea acestui tip de fapte nu poate fi lăsată la libera apreciere a persoanei lezate, poziția acesteia și întinderea prejudiciului urmând să producă efecte cu ocazia stabilirii și aplicării pedepsei

39. Art. 302 Folosirea de informații privilegiate

Propunem **eliminarea textului** și menținerea actualei reglementări din Legea nr. 78/2000

40. Art. 308 Persoane care exercită un serviciu de interes public

Propunem **eliminarea textului**, nu se justifică exceptarea unei categorii de persoane de la răspunderea penală pentru infracțiunile menționate în forma propusă de inițiator.

41. Titlul V, Capitolul III. Infracțiuni împotriva intereselor financiare ale Comunităților Europene

Propunem **eliminarea textelor** și menținerea actualei reglementări din Legea nr. 78/2000

42. Art. 317 Punerea în circulație de valori falsificate

Propunem **eliminarea textului** și menținerea actualei reglementări – art. 24 din Legea nr. 365/2002. Nu a fost preluată forma agravată a infracțiunii din legea specială, ceea ce poate ridica aceleași probleme în practică.

43. Art. 318 Deținerea de instrumente în vederea falsificării de valori

Propunem **eliminarea textului** și menținerea actualei reglementări – art. 25 din Legea nr. 365/2002.

44. Art. 325 - Falsul intelectual, art. 330 - Falsul în declarații și art. 331 - Falsul privind identitatea

Trebuie **modificate** corelativ cu modificarea art. 175. În forma actuală se restrânge nejustificat sfera subiecților activi sau a persoanelor în relație cu care trebuie să fie săvârșită faptele pentru ca a fi incriminate, prin excluderea angajaților care nu au atribuții decizionale. Se ajunge astfel la situația în care declararea necorespunzătoare a adevărului în fața unui asemenea funcționar nu este sancționată, deși fapta poate produce aceleași consecințe juridice ca atunci când este săvârșită față de o persoană care poate lua sau poate influența luarea unor decizii.

45. Art. 329 Falsul informatic

Propunem **eliminarea textului** și menținerea actualei reglementări – art. 48 din Legea nr. 161/2003.

46. Art. 357 Contaminarea venerică

Textul **alin. 2** ar trebui reformulat în sensul *„Luarea măsurii de siguranță a obligării la tratament medical este obligatorie.”*

47. Art. 363 Traficul de produse sau substanțe toxice

Faptele incriminate de text pot fi realizate într-o gamă largă de modalități alternative, cu grad diferit și ridicat de periculozitate, astfel încât, pentru o justă individualizare, se impune **majorarea pedepsei** prin prevederea unor limite cuprinse între 2 și 7 ani (în reglementarea actuală infracțiunea este sancționată cu închisoare de la 3 la 15 ani în varianta tip, reținută și de proiect).

48. Art. 364 Constituirea unui grup infracțional organizat

Legea nr. 39/2003 privind prevenirea și combaterea criminalității operează atât cu noțiunea de „grup infracțional organizat” al cărei conținut a fost preluat de Proiect, cât și cu aceea de “grup care nu constituie grup infracțional organizat”, fiind format ocazional în scopul comiterii imediate a uneia sau mai multor infracțiuni și care nu are continuitate sau o structură determinată ori roluri prestabilite pentru membrii săi în cadrul grupului, dispoziție ce nu se mai regăsește în reglementarea propusă.

Practica judiciară a dovedit că dovedirea tuturor condițiilor cerute de norma ce reglementează un grup infracțional organizat este uneori imposibilă, astfel că remediul oferit de art. 8 din legea specială (*Inițierea sau constituirea ori aderarea sau sprijinirea sub orice formă a unui grup, în vederea săvârșirii de infracțiuni, care nu este, potrivit prezentei legi, un grup infracțional organizat*) acoperă situația menționată, fără a lăsa nepedepsite faptele de acest gen. Agravanta săvârșirii faptei de trei sau mai multe persoane nu suplinesește această dispoziție, întrucât nu poate fi pus semnul egalității între o infracțiune și o circumstanță agravantă.

Ca atare, având în vedere eficiența practică a unei asemenea reglementări, propunem introducerea unei incriminări corespunzătoare, sancționată cu limite de pedeapsă mai reduse.

49. Art. 372 Pornografia infantilă

Propunem **eliminarea textului** și menținerea actualelor reglementări – art. 35 lit. i și art. 51 din Legea nr. 161/2003.

Textul din Legea nr.161/2003 corespunde integral obligațiilor pe care România și le a asumat prin semnarea și ratificarea Convenției Consiliului Europei nr.185/2001 (art.9). Așa cum s-a preluat în dispozițiile noului cod, vor rămâne neacoperite acte materiale anterior incriminate (oferirea, punerea la dispoziție, sau procurarea de materiale pornografice).

România nu a formulat rezerve cu privire la aplicarea art.9 din Convenție, context în care deținerea de material pornografic cu minori nu trebuia condiționată de o eventuală punere în circulație. Deținerea trebuia să fie doar intenționată, deci nu întâmplătoare ori fără drept.

De asemenea, trebuie menționat și faptul că România a semnat Convenția Consiliului Europei de la Lanzarote (ETS 201), iar cu privire la art.20 referitor la pornografia infantilă nu s-a făcut nici o rezervă.

Totodată, în contextul în care se pune un tot mai mare accent pe posibilitățile tot mai diversificate pe care tehnologia informației le aduce în comiterea concretă a unor fapte, cum este și situația, distribuirii de materiale pornografice cu minori, **este nejustificată reducerea pedepsei.**